

4 C 6328/

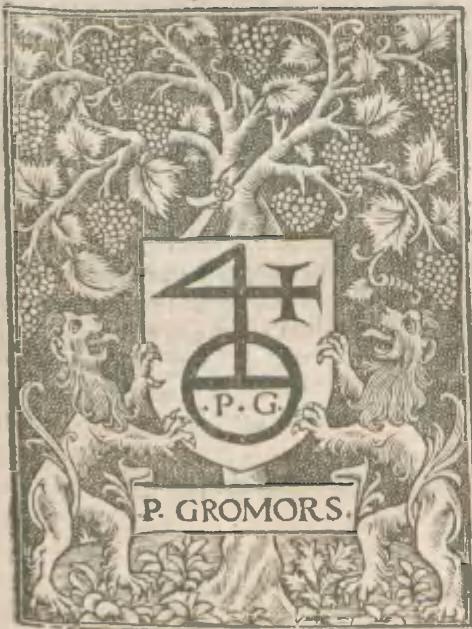
5.

COMPVTVS NO

VVS, PEDESTRI ORATIONE CON-
textus; dies festos ab op erolis vno dígito distin-

minans, omnibus maxime ecclesiasticis vi-

ris perq necessarius, nuperrime a Ma
gistro Petro Turrello Augustu-
dunensi astrophilo, Diviōne
sis gymnasij moderatore
primario, aeditus.

Veneūt Parthijs in edibus Petri Gromorsi, in mon-
te diu Hytarij sitis.

PETRVS TVRRELLVS ASTRO
philus Diuionensis gymnasij rector venerandiss.
simo in Christo patri, atq; spectatissimo domi
no suo domino Renato a Brechia diui be
nigni martyris Cenobijs Diuionei Ab
bati, vir ovn quaq; clarissimo. Salute.

The image shows a large, decorative initial letter 'I' from a historical manuscript. The letter is intricately carved with floral and foliate motifs. Inside the letter, there is a detailed scene depicting a man in a landscape, possibly a hermit or saint, with a woman and a child nearby. The entire block contains Latin text in two columns.

Cœlum tabella fati.

Mercurij

Genesij. xxvij.
Vox quidem vox Iacob est
sed manus. Manus sunt Esau.

Mercurij,

- Esaie. xlix.
Ecce in manibus meis de-
scripte.

4

• Cronognosis pedestri oratione contexta dies festos ab operosis vno dígito disternans, omnibus maxime ecclesiasticis viris per quam necessaria nuper a Magistro Petro Turrello augustudunensi Astrophilo Diuionensis gymnasij rectore edita.

• Forisitan ab alijs computus nouus vocabitur.

PREFATIO

IVmina iam totū pīndebat pheb⁹ in orbē
Et phaeton nitidos vstus agebat equeos
Liquerat obscuros ceruix reqeta sopores
Et phlomela dabat dulce canora melos

Quum iouis excuso descendit filia cœlo

Vrania, & tales edidit ore sonos.

He heu sydereos ars nostra volabit ad axes

Ni ferat assiduam Iuppiter almus opem.

Nos danae quondam limato caudice pubi

Cudimus hoc nostro marte Calendarium.

Quum patris hesperios ageremus ouile per agros.

Aonía atq; meum pasceret herba gregem.

Temporis hoc multo coluit saturnia tellus

Perpete nunc euo celtica regna colet.

Hoc docet errantis lunę solisq; labores

Tempora cum festo sunt operosa die.

Sic ait, & pennas agiles (mirabile dictu)

Induit, atq; leuis sydera summa petit.

5

Obstupui, & sanguis (fateor) penetratibus hest
Corpus & euersum dira flagella luit
Attamen offendit prociens ad plectra volumen
Quod cecinit simili musula nostra typo

VRANIA VNA nouem musarum Iouis & Mnemosines filia dicitur. num prima Calendarium in pugilarib⁹ sculpsit dum ques iuencula oculum fugiens pasceret: sed multa commentari sunt greci. Nam vt testatur Polidorus libro de inuentorib⁹ rerum herodotum festatus egyptios dicit Calendarium inuenisse. Sed hoc tecnicis thebeos asserit Diodorus siculus. Seruus vero grammaticus super quintum Aeneidos hoc eudoxo ascribit. Dyogenes autem laetius thaneti milesio. At Josephus primo & quinto antiquitatum libris Hebreos asserit ante diluvium annum in duodecim menses distribuisse quem Apollo in dies & noctes (vt scribit Macrobius) immo in horas (vt vult Hermes trimegistus) diuisit. Cum in egypto factum quoddam animal serapi dicatum in tota die duodecies vris nam facere pari semper temporis intercapidine obseruata cerneret.

PRIMVM CAPVT.

De ciclo solari.

EN tribus ac annis quingentis mille subactis
Adominī partu, sol sua gyra dabit.
Illæ quater septem præcisæ voluitur annis,
Si superant plures, hos remouere potes,

Ciclus solaris quod spaciū est, sine mensura vigintiocto anno rum secundū viginti octo mansiones solis, quas olim astrola bii spectatores satis superstitione considerabat. Verū ex illis (u perditionibus) Si superstitiones fuerint) Solaris etclus nobis restat, quo littere dominicales, ceteraque festa & sacra cognoscunt. Pro cur⁹ cicli cognitione habenda, considerandi sunt anni virginis partis, & ab illis substrahendi sunt mille quingenti & tres anni, & restantes ci- clum solare ostendent, verbi loco. Ab hoc anno millesimo quingentis

1503.

a iii

Ami initio
1504.
tesimo vigesimo quinto substrahō mille quingētos & tres annos, restant. xxij. numerus eclī solaris. Hac tame tibi aliquādo cautele erit vtendū. Si enī in tali subtractione anni restante viginti octo la perauerity viginti octo substrahes, & residuū ciclūs solaris erit. Sī si in viginti octo tue manū cōpagib⁹ reperire poteris hac prædicta. In gredere primo primā iuncturā in dīgito tuo salutario, sive indīce. Et da primām iuncturā anno milleſimo quingentēſimo quartū & quādo numerus tu⁹ augmentando; annum tu⁹ propolitū & p̄fū ſentem attigerit. Numerus iuncturātum ciclūm ostēdet, quem quidē numerū pro voto a ſuppuratione demes aut diminues, p̄p̄terit, & augebis pro futuris. Verbi loco, cōputo in prima iunctura indīce ſive ſalutarij. 1504. annos, donec venio, ſive attingo primām dīgiti minimi iuncturā que correspōdet anno p̄p̄to milleſimo quinqueſimo vigesimo quinto, que prima minimi dīgiti iunctura, nos habere viginti duo pro ciclo ſolaris. Similiter figura ſequēs manū et numero correspōdet. Sed de anni initio omiſis antiquorū titulū iam diuersi more diuerto utuntur. Nam romani à natali christiano inchoant. Alij à paſchate. Alij ab nostri ſeuatois incarnatiōe occipiunt. Nos vero cū gallorū philoſophis, qui dryudes cōmuni vocē mine appellātur, anni nostri initiuū ianuarij kalēdis ſumim⁹. Huius borum queruū lucos aſteruabant, & in queruū viſcū reperitum, magna religione predictis ianuarij kalēdis adibat, & conuuiu ſub eis arbore pato duos cādidi coloris tauros ſacrificio admonebat, quos primo cornib⁹ vinciebat, & dryudū ſacerdos maior cādida veſtimentū arborē ſcandebat, & facile antea viſcum demetebat. Caudido id ſago (quod veſtimentū militare eſt) excipiebat, tandem viſtimas immolabat deū precantes, vt donū ſuū his, quib⁹ conſeruit proſperum & felix, contra oia venena remedio, immo oib⁹ morbis mede- rī arbitrabant. Verū ad tantā ceremoniā hac iterata preconis vocē gregabant πατεῖον καὶ νοστρούς. Latine. Ad viſcū ann⁹ nou⁹ est galice. Au guyſc ianuēſ. Hac cātilena Belgi p̄dīe regūfēt, & celebre p̄dīe cinerū ſacrorum letantes exultant, & hilares iubilant.

SECUNDVM CAPVT DE LITTERA DOMINICALI.

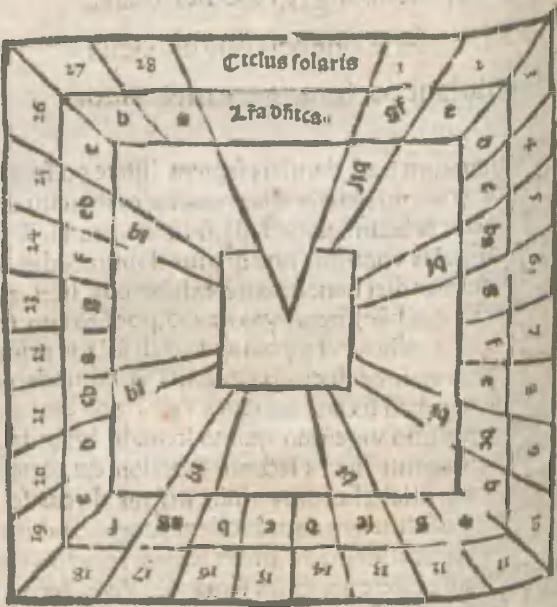
Litterulē domini ſunt a.b.c.d.e.f. et g.
L Quas locat in līris indice leua ſuis.

Prima diem ſolis radix dīgitū tenet uſq; 7
Mobilis eſt verē littera, fixa dies.
Leua dies curuis ſeptem compagib⁹ eſequat,
Littera cum fuerit versibus horna notans,
Grif. me. di. cus. ba. gi. fix. et doc. bi. ta. gri. fe. do. cu.
Ag. flos. et. di. cob. a. gri. fo. ed. ci. bi. at. (brix.)
Membra dabis ſerie phebeis ſingula ciclis,
Tot cunulant partes aggere in metra ſuo.

Ex antiquorum traditionib⁹ ſeptem litterē poſſunt eſſe dominicales, immo lunares etiam martiales, mercuriales, iouiales, venereas & saturninas. Sed illatū litterarum viciſſitudo eſt, quippe has dominicales vocamus, non q̄ plus dominice diei ſeruēt, q̄ litteri. Sed dominice diei hunc honore exhibemus, licet maiori ſit digna deore. Et qui hāc litterā pro anno p̄p̄to, cito ſcire voluntate hac utatur practica. Ut primo anno ciclī ſolaris, primā ſilla abarum ordininem ciclī ſolaris attribues. Verbi loco. Hoc anno millesimo quingentēſimo vigesimo quinto, ſecunda ſuppurationē romanā habemus viginti duo ex lectione ſuperiore, cui correspōdet vigiliū a ſecunda ſilla horumverſū. Grif. me. di. cus. sc. / a quo cognoscimusi / a eſſe litteram dominicalem. Atq̄ notandum, q̄ ſi in aliqua ſilla alię fuerint litterē, p̄ter ſeptem ſuperius enumerantur, teiſciende ſunt, & litterē notabiles ſeruāndae. Verbi foco, grif. habet g. & f. tantū, quia r. & i. litterē dominicales eſſe nō poſlunt. Me, habet ē. quia. m. littera dīcalis eſſe nequit. Vbi autem vna ſilla duas habuerit litteras de ſeptem ſupradictis, bisextus tunc celebitur. Prima ſeruēt à ianuario ad festū beati Mathie viſcū, altera p̄ ſeptimū anni. Si ad plures, vel pauciores annos requiriſt, viere praedicta ſuperioris capituli. Et pro ampliori duorum precedentium capi- tum praxi, figuram ſequetem conēctemus, manū nostre & numero correspondēntem. Scire rutum debes, nequid inſcius ſias, q̄ di- ea dominica ſemper ſituatur in prima iunctura alicui dīgitī, quem volueris, & dies lunatis in ſecunda &c. Littera vero, que dominice

illius anni seruiet, etiam in prima lunatura locabitur. Sed non, nisi
pro illo anno tantum, & sic video, dies ipsos esse fixos, litteras vero
mobiles, cetera te ipso coniectabis.

¶ Sequitur figura.

TERTIVM CAPVT.

De mensibus, & in eisdem introitu.

IAnua, februdes, mardis, aprigil, maba, iuhes,
Iulgo, anceps, sepfos, octua, noço, defas.

Syllaba prima vocat menses, sed littera evaluas

Primula, postremē mensis habere docet.

In primis duobus carminibus, duodecim sunt dictiones, duodecim annis mensibus deseruientes. Ita q̄ prima syllaba cuiuslibet distinctionis, mēsem vnu indigit. Sed prima littera ultime syllabę est illa, per quam mensem aliquę ingredimur. Verbi loco, ianua per suam primum syllabā ia, ianuarium denotat. Sed ultima eius syllaba est ē, qua intelligimus nos ianuarium super illā litteram ā inchoati. Sic militer februdes, sua prima syllaba februarium denotat, ultima ei⁹ syllabę ē, des) q̄ ostendit, q̄ per istā litteram dī februarium incipimus. Cetera tute coniectabis, q̄ planius in figura sequenti patebunt.

QVARTVM CAPVT

De summa dierum, & eorum nominib⁹ cuiuslibet mensis.

TRiginta aprilī, libre, iuno, atq; nouembri.

Sed reliquis vnum mensibus adde diem.

A februario q; duos (ni bissex) substrahē soles,

Quem preiens martem sexta dies coluit

ANtiquus noster (vt docent astronomi) tricentis sexaginta quinque diebus, & sex horis, cum aliquot minutis contexitur, que omnis Iulius cesar in duodecim menses diuisit, qui sunt. Ianuarius, februarius / martius &c. Inter quos aprilis, iunius, september & nouember habent quilibet triginta dies. Januarius vero Martius, Iuliuss, mayus, augustus, october & decēber, quilibet triginta vnu dies. Februarius viginū octo, nisi quādo bissexus celebratur, tunc in virginem nouem diebus constituitur. Et est bissexus dies vnu, ex horis in anno superfluis, quaterno quoq; anno collectus, q̄ ideo dicitur bissexus; quoniam sexta dies martium precedens bis computatur, & celebratur. Hęc omnia in figura sequenti videbuntur.

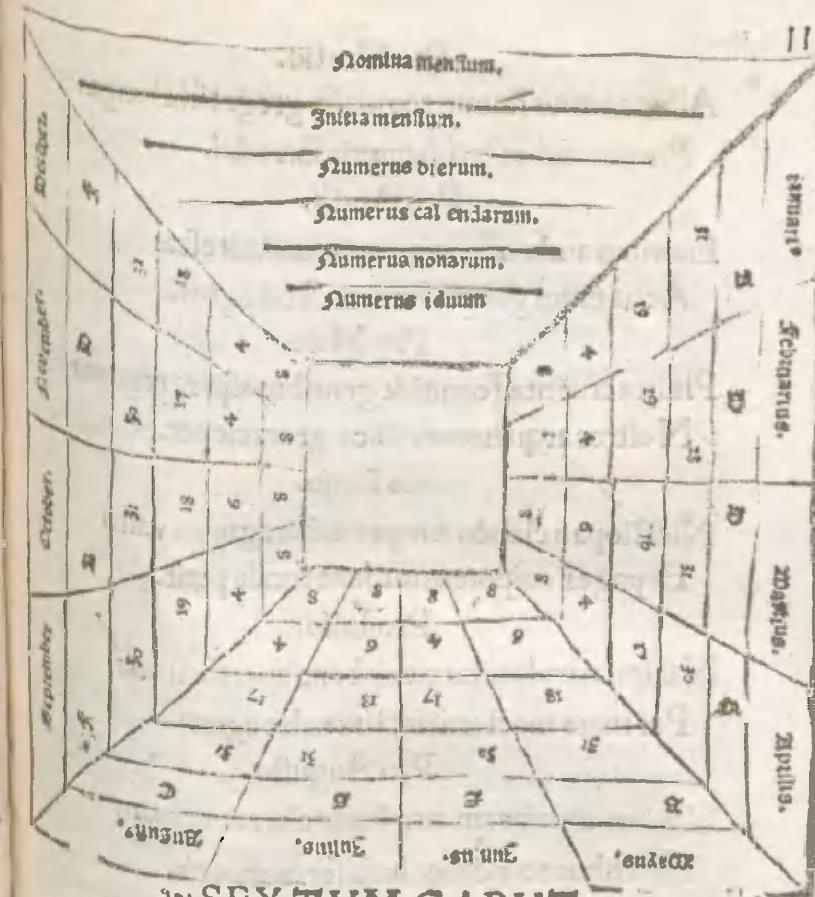
QVINTVM CAPVT

De calendis, nonis, & idibus.

¹⁰ **T**Axo,tibi,quales,Riuo,Sileat,Rude,Salpas,
Ryoo,tays,Senina,Rure,suis.
Littera(sed numerus nonas)dat prima calendas.
Idus & mensis quilibet octo gerit.

Dodecim duorum primorum versuum dictiones duodecim
mensibus assignantur, & cuiuslibet mensis calendas, & non
ostendunt, ita q̄(taxo) deseruit ianuario. Tibi februario, quā
les martio, &c. Quota em̄ fuerit littera alicuius in ordine alphabeti
tot habet mensis, cui attribuitur calendas, & quot fuerint littere in ei
dem dictione, tot habebit mensis, cui accommodat, nonas. Verbi loco
taxo deseruit ianuariō, & ista littera/ti est decima nona in ordine al-
phabetti, quod significat fanuarium nouemdecim habere calendas.
Et quia in ipsa dictione taxo, quattuor sunt littere, significat ianu-
rium quattuor habere nonas. Ide de ista dictione (tibi) iudicabis
que februatio deseruit. Similiter (quales) martio deserunt, cuius pri-
ma littera est q̄ que est decima sexta in ordine alphabeti, quod signi-
ficiat martiū habere sedecim calendas. Et quia illa eadē dictio quales
sex habet litteras, significat martiū sex habere nonas. Cetera tute co-
iectabis. Duo preterea notabis, scilicet oēm mēsem octo idus ha-
bitur, que omnia in figura sequenti, etiam luce clarius, patebunt. Non
bitur preterea primum quēq̄ diem alicuius mēsis vocari, calendas.
Secundū diem cuiuslibet mēsis, postridie calendas, aut vītimo nonas.
Item inter alia venit notandū, calendas cuiuslibet mensis esse in
se precedenti, & esse nominandas, siue cōputandas ordine prepositas.
Similiter nonē, & idus preposta serie computatur, ita, ut primus
dicatur nonē dies precedens pridie nonas. Et iterum hanc proce-
dens tertio nonas. Similiter de idibus censendum est, ita ut numeri
putari debeat (immo in omni scola rhetorices irrūsum est dicere)
sundo calendas, secundo nonas, & secundo idus.

¶ Sequitur figura Capitum precedentium.

SEXTVM CAPVT

C De festis fixis, & primo. Pro Ianuario.
Christus a pella magos humiles cauo hiauit i antro,
Ac faba vincentes paule rogabis auos.

Ac faba vinecentes paule rogabis auos.

Pro Februario.

Pro Februario.
O februata dei virgo scola candida nostri

Ade prothæua pessima poma dedit.

Pro Martio.

Albeat omnis humus togulasq; greget sibi longas
Pneuma iubet nitidi nuntia sacra dei.

Pro Aprili.

Fraxinus ambrolias ægyptia concutit escas
Acria enim ganges hismara seuit agros.

Pro Maio.

Philtra cruenta Ioanni & gentibus aspera regnant
Nostros atq; thorosvrbica gerra clepet.

Pro Iunio.

Nictilopa a claudio semper dabat agmina vafro
Et pager ouipotens iordana funda petit.

Pro Julio.

Nauita marplacidas piceis bene apertus in alis
Per mare mactatus iactita nabit ager.

Pro Augusto.

Vinctus ait niueam cito laude clarere mariam
Mortibus ecce dabat luctifer in choreis.

Pro Septembri.

Lažare rumpe moras oritur virgo & cruciatur
Vinaq; mattheus colligit inde minus.

Pro Octobri.

Res leo frange tuas, quas ariopagita feruat
Et Lucas hidriferis te exuc Symonaquis.

Pro Nouembri.

Pan memorare leuata quibus mars marcula tangit
Indigus vt pericles & Catharina ciant.

Pro Decembri.

Eluo barba niues genuit sibi luce rigentes
Nec sacra toxigeris nascitur in togulis.

¶ Supradictorum Epilogatio,
Fixa cothurnato iam sacra vocamine parent
Quilibet et ferme sillaba phana colit,

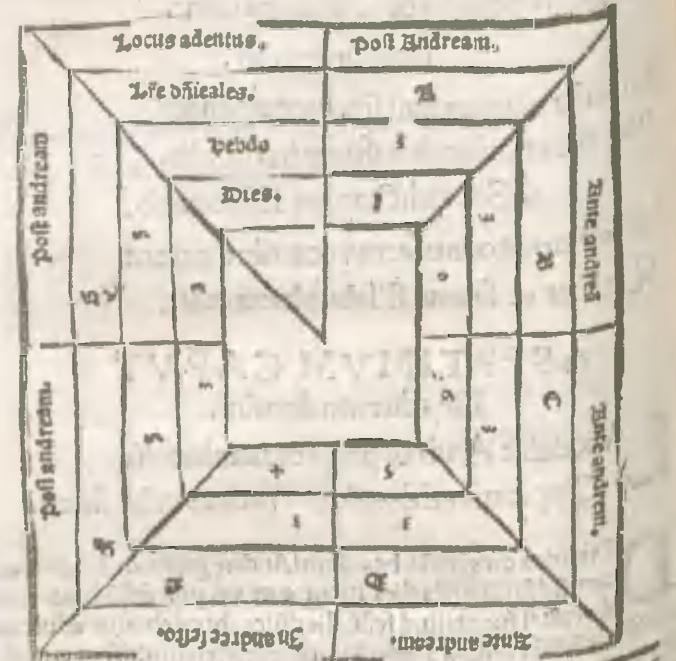
¶ SEPTIMVM CAP VT

De aduentu domini.

Lvx dabit Andreæ propior natalia solis,
Que canit ad dominum vatica verba suuin.

Dominica dies, festo beatissimi Andreæ proximior, celebrat ad
uentu dñi siue illa dies fuerit ante, vel post festū beati An-
dreæ: & si fuerit illud festū die dñica, ibi celebratur aduentus
dñi. Si tale festū euenerit Lunæ Martis aut Mercurij; dñica ante di-
eum festū celebratur; si die Iouisi Veneris aut Sabbati, dñica post
dictum festū colitur. Hęc omnia in presenti typo videre potes, littera
enim dominica: & dies, & heptadamas demonstratis, ut etiam hal-
lucinanti monte offensius adsit.

¶ Sequitur figura.

OCTAVVM CAPVT ET VLTIMVM
De Ieiuniis festorum fixorum.

Petrus, & andreas, Laurentius, virgo, Johannes,
Symon, matheus, olidis abstineant dapibus.
Festa nouembris Christi natalis Iesu.
Sex vetat hebdomadis pascere phase cibis.

HOrum festorum gallicaha ecclesia jejunia celebrat obseruatq; scilicet ieiunium pridie sanctorum Petri & Pauli, i. ante penultima nocte Iunij. Item pridie sancti Andreæ, i. penultima nocte uenbris. Item pridie sancti Laurentij, i. nona Augusli. Item pridie assumptionis Mariæ id est decima quarta Augusti. Itē pridie nativitatis beati Iohannis baptiste. Item pridie Symonis & Iude. Item pridie sancti Mathei apostoli & euangelistæ scilicet, xx. Septembbris. Item pridie omnium Sanctorum. Item pridie natalis Domini nostri Iesu christi &c.

INCIPIT SECUNDA PARS
huius libelli. quæ erit de festis Mobilibus.

de motu et situ planetarum.

PRIMVM CAPVT

De ciclo lunari.

M Ille noueriq; decim quingentisinde remotis, 1519.

Dat vario ciclos luna labore suos.

Candida cum denis annos dyana nouenos
Continet, ast plures hinc remouere potes.

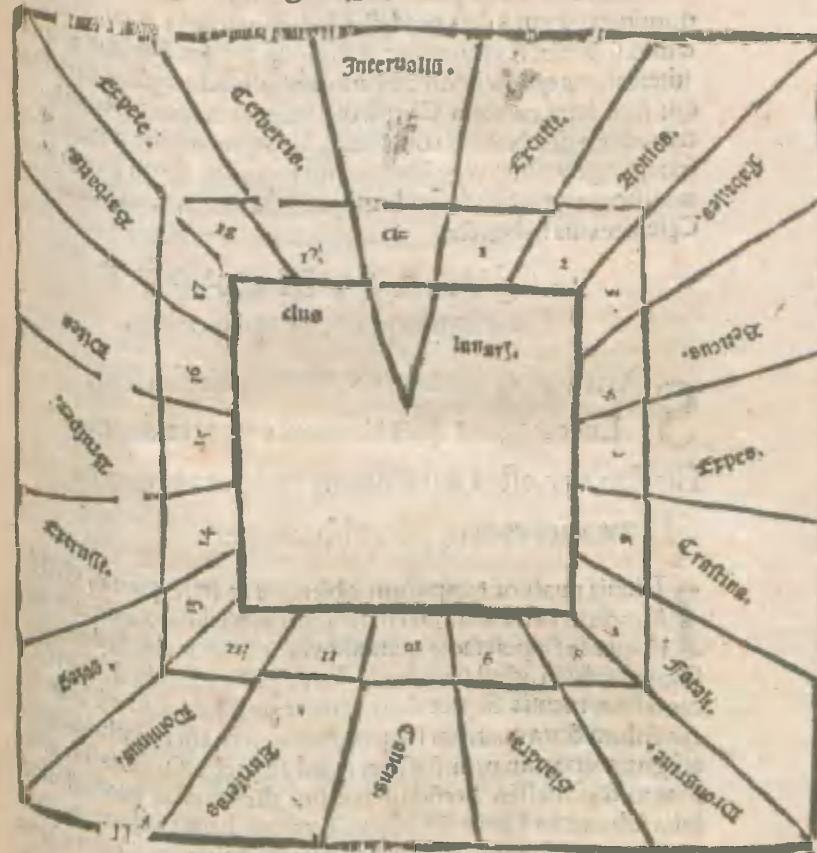
Qui lunarem ciclum (qui spatium nouedecim annorum complectit) scire desiderat, de festis mobilibus, opus est, ut ab annis dominii substrahentur mille quingentos nouedecim anni, & reliqui ciclum lunarem monstrabunt, ubi aut nouedecim in extremitatibus nouedecim absjice, & residuum denro lunarem ciclum ostendet. Verbi loco. Hoc anno millesimo quingentissimo vigesimo quinto substraho ab eisdem annis domini mille quingentos, & nouemdecim annos, & remanent, xxxv. anni, quæ superant nouedecim, ab his nouedecim remoueo, & restant sex, qui sunt numerus cicli lunaris, quem numerum autem appellant. Hoc id est in tuis iuncturis alterius manus facere potes, immo in figura sequenti, quæ tibi annos, & futuros, & prieteritos cicli lunatis ostenderet.

1525
1519
0006

SECUNDVM CAPVT
De Festis mobilibus.

num rogationes celebrabimus; quibus rogationibus duas adiicias
mus si penthecosten celebremus &c.

¶ Sequitur figura pro ciclo lunari & interuallo.

¶ TERTIVM CAPVT

De concurrente.

Intercalares g, sex. e, quattuor h̄erent,
C, duo. b, vnuſ. tres d, f, quinq; dies.

Xcutit, aonios, fabriles, beticus, expes,
Craftina, fatali, drongrine, glandra, canens.
Auriferas, dominus, gazas, extrulit, aruspex,
Dites, barbatis, expete, cerbereis.
Membra suis phoebe varijs dat singula ciclis,
Flectit & in giros vltima prima creans.
Tot tenet hebdomadas lux christi pinguis ab ortu,
Dic̄tio quo parts explicat horna suas,
Hebdomas vna tamen cum Christi littera prestat
Additur, & si sit dupla, secunda valet.
Hebdomas vt toto iam septima fluxerit orbe,
Pascata miriloquo carmine festa collēs.
Cum prece quinta sequens dat sacras supplice pompas.
Mittit & excelso pneuma secunda polo.

Primi quattuor versus huius lectionis, nouēdecim dictiones,
que nouēdecim eicli lunaris annis deseruit, sc̄i (excudit) pri-
mo anno cicli lunaris (aonios) sc̄do; fabriles, tertio; & sic de
alijs. Et quo terunt litterę anno postō p̄sito deseruientes, tot erunt heb-
domodū a christiano natali, ad dñicam pingue v̄sq; illam dñicā
scilicet in qua cantatur p̄ introitu misse; Esto milii in dñi p̄trectore
&c. Illa em̄ est dñica, que imediate precedit carnipriū. Sed vñne
nit notandum, q̄ si littera diei dñicalis illo anno currēs p̄cesserit
primam litterā vocabulij illo eodē anno regnantis addēda est illis
hebdomadib⁹ vna hebdomas. Et si bissexus regnauerit; prima lit-
terā bissexti, quantū ad hoc spernanda est. Secūda vero solōmodo
curanda. Notandum p̄terea, q̄ a nūero hebdomadarum supradicta-
rum, due sunt remouend̄. Si septuagesimam queris, que est, quan-
do pro introitu misse cantatur. Circundederunt me. &c. Sed hebdo-
madib⁹ supradictis addend̄e sunt septem hebdomadē, si paschā
celebrare volumus. Sed paschatis numero quinq; adiungemus.

*Der annus
finitur.*

INuenis, quæ sunt à dominica die, immediate natale in Christi
quente, yl p ad dominicam pinguem, hebdomadibus, scitu
gnum, quoties habemus a pro litera dominicali, nullus dia
cum hebdomadibus predictis est addendus. Sed si b fuerit litera
dominicalis unus dies predictis hebdomadibus annumeratur. Si
c duo, si d tres, si e quatuor, si f quinq, si g sex. Dicuntur autem dies
intercalares, qui hebdomadibus intercali adiunguntur, illi scilicet
qui sunt inter natale Christi, & dominicam illam, p' t'ime festi
tem, etiam die Natalis computata. Verbi loco. Hoc anno milie
mo quingentesimo vigesimo quinto habemus a pro littera dom
inalis; ergo ultra hebdomadas supradictas nulli sunt addendi dies.
Cetera textus habet, &c.

Q V A R T U M C A P V T Deieunijs quattuor temporum.

Spiritus, atq; faces, crux, ebria, lucia, sanctus,
Luce negant quarta sumere ventre dapes.
Bis duo, ver, estus, autumnum tempora brumam
Dant aries cancri sydera libra caper.

IEt iuria quatuor temporum obseruantur feria quarta, id est, die
Mercurii. Feria sexta, id est, die Veneris, & sabbato. Prima ieiunio
ritu quarta fit post faces, quas alij vocat Brandones. Secunda post mi
sione in spusclu, id est, pethecoste. Tertia post crucem ebrias, id est, Crux
festum, mensis Septembri. Quarta post Luciam, id est, beate La
cie festum, & ita quattuor sunt tempora anni, etiam per philosophos
assignata, quorum primum est ver, quod fit progressu solis sub arietem
thauro, & gemellis. Secundum tempus dicitur estas, quod fit mo
solis sub cancro, Leone, & virgine. Tertium dicitur autumnus, quod
fit solis vagatione sub libra, Scorpione, & Sagittario. Et quartu tem
pus est hyems, quod fit meatu solis sub Capricorno, Aquario, & Pi
scibus. Primum tempus, scilicet ver, incipit circiter decimum Ma
tij, id est, in equinoctio, de quo per amplius loquutus est ille venerabi
lis doctor, magister Petrus de allisco, episcopus cameracensis, in su
tractatu de correctione calendaris (quem tractatulum quidam a pa
cis temporib; nescio qua gloria ductus sibi ascripsit) Sed de hoc &c

Propterea non plus hunc insisto. Secundum seilte etas incipit ele
citer tridecimum Iunij, dum scilicet Sol cancerum signum aggredi
tur. Tertiū, scilicet antenius circiter decimum quartū Septembri.
Quartū & ylīmū, scilicet hyems, circa tridecimum Decembri.

Q V I N T U M C A P V T De inditione.

Ils sex (vi docui) quingentis mille retractis,
Lustra ferenterna sol sua gira legit.
Ad decadas libre Romanus gira recenset,
Quum volucris rutilos aduolat atra lares.

Inditio est spatium trium lustrorum, lustrum autem quinq; an
nis dimetitur. Si ergo inditionem, qua romani vtuntur, scire desi
deras, ab annis domini nostri substrahere mille quingentos & duo
decim annos, & restantes anni inditionem monstrabunt. Verum si
plusq; quindecim remaneant, hos toties abiges, & reliqui inditionē
facient Verbi loco, ab annis presentibus mille quingentis & viginti
quinque annis, substrahere mille quingentos & duodecim annos, & re
maneat tridecim anni, numerus inditionis. Si aut ad plures vel pati
tiones annos requiras, ex quindecim iuncturis, vel addere, vel subtrahere,
ut ex figura sequenti, prout in alijs edoctū fuit. Sed sciendū q; hec
inditio renouatur singulis annis, dum sol decimum libet gradum ma
greditur, scilicet vigesimali quartam diē Septembri, quando scili
ct Sol secundum Petrum de abano, & sadam philosophū astrono
mum, coruum nigrum attingit. Nunc autem in consuetudinem tra
tar, more notiorum &c.

Sequitur Figura.

20 SEXTVM CAPVT

De signis zodiaci. xij.

SVnt, aries, taurus, gemini, cancer, leo, virgo,

Libra, nepe, chiron, capriger, vrna, notius.

Mensis habet primū martis, las, sillaba signum.

Cætera & has sedes ordine signa tenent.

Scilicet a, g, en, mi, tu, ma, ci, ser, la, lu, ca, sco

Pars terna est facies, ter quoq; dena gradus.

Quotidie phoebus longas gradiens parazangas

Lux tamen vna gradus vnius hospes erit.

Fab 11 v 12.
Quagli'bit' sillaba
seruit am' m'
In' incipit m' d'
a Martio.

Odiacus est maior circulus in sphera quem alkabitius n
tach appellat in latitudine sua habet duodecim gradus quos
linea ecliptica secundū zodiaci longitudine dividit, ut in
scilicet a dextris & a sinistris sex gradus relinquent. Sed hic circu

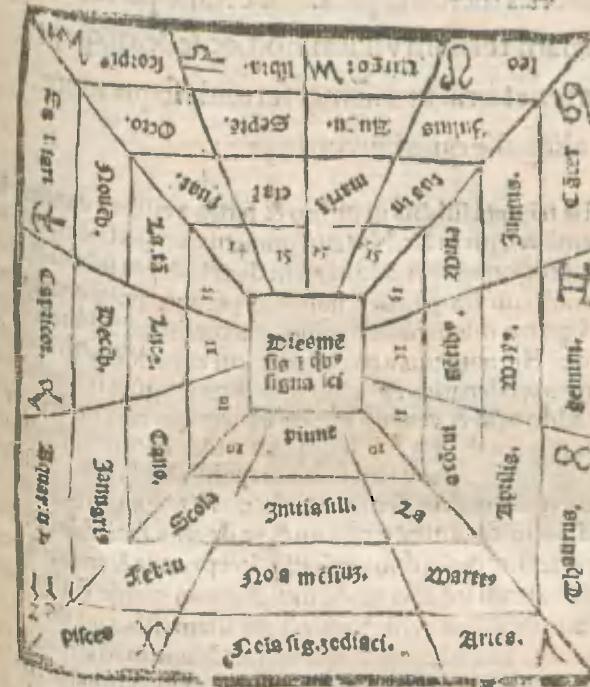
us in longitudine sua tricentos sexaginta habet gradus, secundum cuiuslibet signi mesuram, que triginta est graduū. Signa autem zodiaci sunt duodecim, ut ex textu habetur, quorum quodlibet tres facies habet, facies autem quelibet decē grad⁹. Primū igit̄ signū est aries quod Martio attribuitur, & incipit supra illam sillabā (las) illius dictionis, togulas, & pto cognitione loci solis, cui libet diei addenda etiuna sillabā gradui iuncta. Verbi loco. Volo scire, in quo gradu si sol vigesima secunda die Martij, computo ab illa sillabā (las) usq; ad vigesimam secundam sillabam versuū Martio deseruentia um que est / illi de nitidi, que est duodecima post illam sillabā (las). Quod signū est solem esse i duodecimo arietis gradu; & sic de alijs ceteris. Secundū signū est taurus, & pro cognitione cursus solis subeo, incipendū est super illā sillabā / a / que est vndeclima versus Aprilis. Gemelli faciunt tertium signū, i illa sillabā (gen) que est vndeclima Maij. Cäcer quartū signum Iunio seruit sup sillabā Ni que tridecima Iunis est. Leo i illa sillabā (tus) que est quindecima Iulij Virgo in illa sillabā (ma)d q est quindecima Augusti. Incipit libra in illa sillabā ci gnidecima Septēbris. Scorpius in illa sillabā Ser qui decima Octobris. Sagittari⁹ in illa sillabā (la) decimaquarta Novembris. Capricorn⁹ in illa sillabā lu que tridecima Decebris est. Aquarius super illam sillabā (Ca) que est vndeclima Ianuati. Pisces in illa sillabā sco que est decima Februarij. Et quia plures sunt dies in uno anno, q fuerint gradus in zodiaco. Scire debes, q non intelligo, q illa signa punctualiter & precise. Incipient super sillabas predictas, sed circiter, ita, yt in hac lectio oporteat te epikaiavti. Qui ergo scire voluerit, in quo gradu alicuius signi sol fuerit, computad si est illa sillaba notata usq; ad sillabam diei, pposito seruenti. Et qd erit illa sillaba q illa sillaba notata, usq; ad sillabam propositi diei tot gradibus sol sub illo signo erit. Verbi loco. Volo scire, i quo signo, & gradu alicuius signi erit sol prima die Augusti, & inuenio, q illa sillaba notabilis (tuu) precedit primam diem Augusti sillabis octodecim, qd st gnu est solem esse in decimo octavo gradu leonis. Cetera tute facile coniectabis. Ulterius sciendū est, q pro qualitate duodecim signorum cognoscenda quattuor esse elementa, scilicet ignis, qui est calidus & siccus. Terra frigida & secca. Aqua frigida & humida, & aer, qui est calidus & humidus. His ergo elementis tali ordine, ignis terra, aer, aqua, situatis in quattuor iuncturis alicuius digiti, quodcumque signum computando cum elemēto coinciderit, signum quaeritatis illius elementi obtinebit. Verbi loco. Quarto proprietate vit

c iii

1	2	3
3	5	
1	0	
0	0	
3	4	
3	5	0

ginis, & inuenio quod cadit super secundam iunctutam, ybi est ter-
 ra, vñ Virgo est qualitatis terre; scilicet frigida & sicca. Et si se fer-
 tueris, an aliquod signum sit mobile fixum vel commune. Ordina
 in tribus iuncturis has tres dictiones, mobile/fixum/commune, &
 quod signum cum dictione coinciderit, signi monstrabit naturam.
 Verbi loco. Virgo computando cadit, ybi ly commune situatur, unde
 fit, vt virgo cōmūns sit. Cetera teipse cognoscet. Item tunc ca-
 uendum est ne quis tangere audeat ferro membrum (scilicet valvula
 rando) alicui signo deputatum, dum luna sub illo signo discurrent
 gries respicit caput. Thaurus collum. Gemini brachia. Cancer pe-
 ctus. Leo stomachum. Virgo ventrem. Libra renes & lumbos. Sco-
 pius partes pudibundas. Sagittarius siue chiron crura & coxa. Pi-
 pricornus genua & poplites. Vrna siue aquaritus suras & tybias. Pi-
 scis siue notius respicit pedes: quoniam tunc luna facit & auget in
 membris supradictis humores. Similiter & alij planetæ diuerla ho-
 minis membra respiciunt in illis, vel illis signis constituti, de quib[us]
 omnibus tam triplicitatibus terminis, siue finibus, faciebus;
 & alijs remitto te ad alkabitum, ad Ioannem de monte regio, quem
 Guydonem bonatum, & ad Abraham auenarij in suo libro, quem
 principium sapientie vocat.

Sequitur figura.

SEPTIMVM CAPVT

De coniunctione solis & lunæ.

Terñu, vndi, nod, octo, se, qnq, tred, abo, decē, doc,
 Hic aurum numerum versus & alter habet.
 Septē, quind, quartus, duc iota nouem dep, vi, quat,
 Luce prius quinta iunctio solis erit.
 Mensibus imparibus nunq te hæc regula fallet.
 Additur ast paribus mensibus vna dies.

24

Cuilibet has mensis capití dabis ordine partes.

Ternum ternum vndim, nod, oc, se, se, q; q; q̄;
Prima tenet ianū, mensemq; secunda sequentem,
Ac alios alie, quas suus ordo petit.

IN istis triginta sillabis, in primo & tertio versibus contéatis, illi
ceterum, & septem, &c. Notatur numerus aureus, siue cíclus luna-
ris, qui cōponitur per additionem de octo, & per subtractionem
de nouemdecim. Ita, q̄ maior numerus, per interpositionem vnius
fillabę sequitur minorem; sed minor maiorem immediate sequitur.
Verbi loco. Hic numerus à ternatio incipit, cui addo octo, & corri-
tur numerus syndenarius, cui addo octo, & consurgunt nouemdecim,
quibus addo octo, & veniunt viginti septem, qui excedunt numerū
aureū, propterea ab illis substraho nouemdecim, & restant octo, qui
bus iterum iungo octo, & sunt sedecim quibus addo octo: & sunt vii
ginti quartuor, a quibus demo nouēdecim; & remanent quinque, quib-
us addo octo, & surgunt tredecim, & sic de alijs faciēdum est. Vnde
aduertedum est illi duo versus: scilicet primus, & tertius, suo or-
do adiungit sextus ex ^{Juliano} analēctis cuilibet adde,
Qualiter agnoscet Cynthia luna dabit.

meridie more astronomorum, & sic de alijs factis. Sed sciēdum est,
q̄ menses dicuntur pares, aut impares, nō à dierum numero, sed ab
ipso tum ordine, ita, q̄ primus est impar. Secundus, scilicet Februa-
tius est par, tertius impar / quartus par / quintus impar / & sic de alijs
facies, quod etiam hallucinatissimus hominum ficeret. Sed de alijs
badenius, & cetera.

OCTAVVM CAPVT

De motu Lune in signis zodiaci.

OMNÍHUS à coitu duplis da quinq; diebus,

Pentadoas numero signa peracta dabít.

gradus sex ex ^{Juliano} analēctis cuilibet adde,

Vnde motus sub zodiaci signis, sic deprehendit. Nam habita-
bus & Lunę coniunctione, numerandi sunt dies à coniunc-
tione supradicta p̄pterita usq; ad diem, de quo scire cupis-
tis. Luna in Celo, & illorū dierum numerū venit duplandus, &
duplicationis numero, addēdus est numerus quinarius, & in illo tā-
to numero videndum est, quot sunt quinarij, & pro quolibet quina-
rio computandum est vnum signum, incipiendo à signo, in quo fuit
coniunctio proxima precedente, & si quid ultra quinarios fuerit, p̄
quolibet addendi sunt sex gradus. Verum vnum est notandum, q̄
si coniunctio fuerit in principio signi, signum in quo fuit coniunc-
tio, est computandum. Sivero in fine, minime. Verbi loco, hoc an-
no millesimo quingentesimo vigesimoquinto, volo scire, in quo si-
gnō sit Luna ad die purificationis Marig, die secunda Februarij. Hec
dies distat à coniunctione precedenti vndecim diebus, quos dupli-
co, & surgunt vigintiduo: quibus addo quinq; & veniunt viginti
septem, in quo numero. xxvij. sunt quinq; quinarij, & duo, quo fa-
cile cognoscitur, lunam esse in quinto signo, à signo, in quo fuit facta
coniunctio, nō fuit autem facta in fine aquarij, unde aquarius debet
computari scilicet Aquarius / pisces / Aries / Taurus / Gemini, sed q̄a-
quo supererant, dicendum Lunam esse in. xij. gradu geminorū, teli-
etas, quia Aprilis est mensis par, & inuenio, q̄ coniunctio Solis & Lunę
est vigesima secunda die Aprilis, incipiendo nostrum diem in

d

²⁶
ta remouent, & quod remanet est numerus cronicus, postea ^{haicet} nico numero addunt numerum mensium à Martio inclusiū, & di-
stantia consurgentis numeri à triginta monstrādiem coniunctionis
Solis & Lunę. Si tamen numerus proueniens ex cronicō, & nume-
ro mēs triginta superaret: oppoteret remouere a triginta illud
qđ est ultra triginta. Verbi loco, presupponedo, qđ habemus ^{haicet} nū
no millesimo qngentesimovigesimognto pro nūero cronicō, viij. & u-
anno superiorē habuimus. xxv. & futuro habituri suni? xvij. & u-
de alijs) Volo scire coniunctionem Solis & Lunę in Augusto, nū
rus cronicus est sex, cui addo sex, quia August⁹ sextus est a Martio
& surgunt. xiij. que distant a triginta per. xvij. Luna ergo erit iuncta.
iuncta. xvij. die Augustij. Sed in Decembri addo decem, quia ei de-
cimus a Martio & surgunt. xvi. que distant a triginta per. xxiij. Lu-
na ergo erit soli iuncta decimaquarta Decembbris, & sic de alijs ma-
facto.

NON VNM ET VLTIMVM CAPVT.

De situ planetarum, & stellarum fixarum.

Luna nitet primo, lucet merx orbe secunda.
^m Quartus habet solem, tertius est veneri.
Nars quintum, sextum collustrat iuppiter orbe. In
Saturnus sequitur septima regna tenens.
Semper & alternis regnant (vt creditur) horis.
Octauos splendent sidera cuncta polo.

*Rerum planetariorum
ille planetarium
nō fuit p̄fīg.*

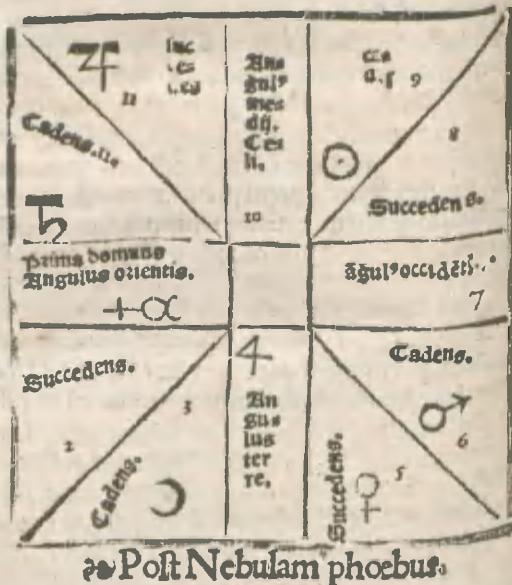
Septem (vt docent astrologi) sunt planete, id est stelle errantie-
s quoruin quilibet vnum orbem occupat, vt Luna primum, mi-
num & proprio nobis, que in viginti octo diebus, & aliqui
horis zodiacum peragrat. Mercurius altior est in secundo orbe, qui
in tricētis & fere triginta diebus zodiacum circuit. Venus in terzo
orbe totidē spatio, atq; Mercurius mouet. Sol, tanq; rex est in qua-
to orbe tres sub se & totidem super se habens planetas. Cuius mo-
tus regularissim⁹ est, & quo omnes alij motus regulatūr, quem quidem
motus per agit in tricētis sexaginta quinq; diebus: & sex horis
cum aliquot minutis. Mars est in quinto orbe, & in duob⁹ annis vo-

²⁷
luit sub zodiaco. Iuppiter est in sexto, qui sub zodiaco duodecim
annis motum suum absoluit. Saturnus est in septimo, & in triginta
annis suū cursum peragit. Sequitur octauus orbis, quem firmamen-
tum appellamus, in quo inniere sunt stelle. Quarum minoriſu no-
tabilis (vt inquit Aiphraganus) est maior tota terra. Et super istum
orbem est nouus orbis, siue secundum inobile, quo ab aliquibus ap-
pellatur celum cristalinum siue aqueum. Decimum cœlum primū
mobile vocatur, quod motu vnicō, & simplicissimo mouetur, & su-
per hoc extat cœlum empireum immobile, ubi est sedes dei altissi-
mi & beatorum. Cetera remitteda sunt ptholomeo in almagesti, ce-
teris philosophis, qui de hac scientia amplissimè tractauerunt.
Præterea vnum venit sciendum, quod superius omiseramus, scilicet
duodecim esse signa zodiaci, & septem planetas quorum vterq; nu-
merus tantam habet vicinitatem cum altero vt duodenarius nume-
rus ex septenario coletur. Siquidem partes septenarij sunt. 4, & 3.
qib; vna per alteram multiplicata exurgit duodenarij numerus.
Nam quater ter, ter quattuor, faciūt duodecim, numerum signo-
rum zodiaci. Quilibet igitur septem planetarum domum habet, re-
gnū, siue exaltationem, triplicitatem terminos, siue fines & facie,
sed latitatis erit nunc parum loqui de dominis & regnis, ne videamur
huius cronognosis limites transigere. Luminaria scilicet Sol & Lu-
na singulas habent domos. Luna cārum, & pro suo regno thaurū.
Sol (eponym) & pro sua gloria arietem. Mercurij duas habet domos,
scilicet Gemellos, & Virginem, que etiam sua exaltatio est. Ven⁹ to-
licem, scilicet thaurum & libram, cuius regnum est in pisibus.
Mars domos habet Arietem & Scorpium, cuius gloria est in Capri-
tano. Iuppiter exaltatur in cancero, sed Sagittarius & Piscis dom⁹
sunt illius. Demum Saturni domus sunt Capricornius & Aquarius.
& habet regnum in libra. Cetera habet alkabitius in suo introducto-
rio quinque differentiarum. Similiter abraham auertari in libro, qui
sapientis principiū appellatur, & hec in presentari sufficiat, que si
quis (licet exigua sint) ignorauerit, nunq; ad astrologiam conser-
vare poterit. Quod pro viribus cauebis, vt te admonet illud grecū
oraculum. Υποδικαστὴρ; id est cognosce tempus: & illud. Solius te-
traculum. Υποδικαστὴρ; id est honesta.

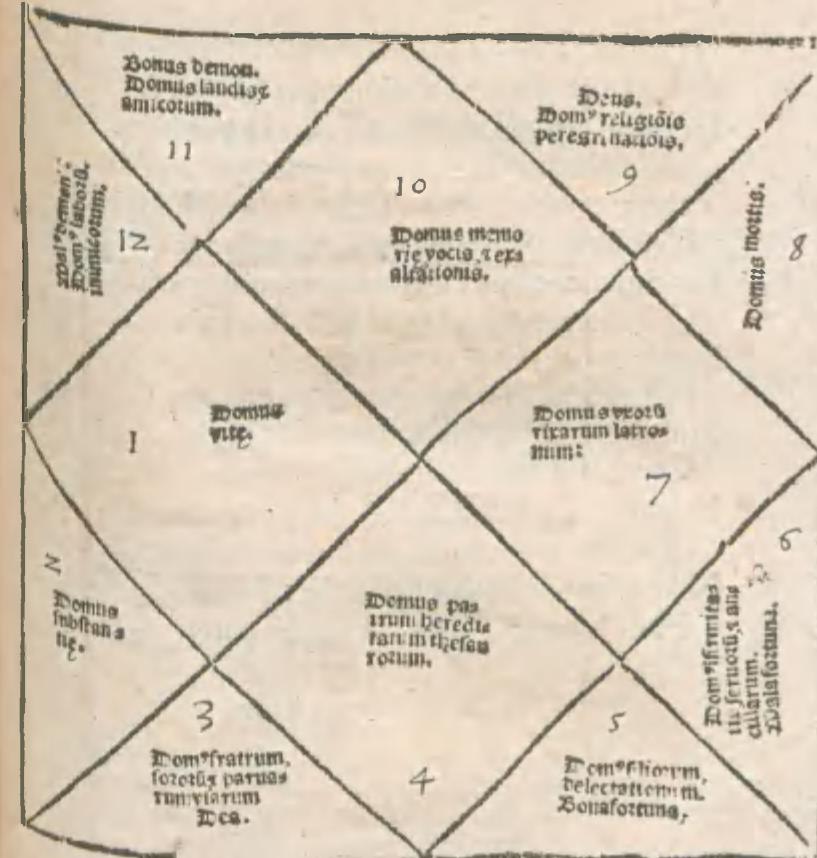
FINIS
ΤΟ ΘΕΩ ΚΛΗΣ
DEO LAVS.
POST, NEBVΛAM, PHOEJVΣ.

28
FIGVRA GAVDII PLA-
NETARVM.

Omnia Sana Sanis.

29
FIGVRA SIGNIFICATIO-
NIS DOMORVM CELI.

Vixtrix Fortunæ Virtus.

IN ASTROPOLEMIOS EIVS-
DEM RECTORIS CARMEN

Astra colit sapiens, terram veneratur avarus
Impius hanc pluto, iuppiter illa tenet.
Igne vel superos illustrent sydera ciues
Vel nolint nostros terrea dona viros.
Tabet iter cœlo, At non est satis ampla charontis
Cymba ferat rabido pondera pressa deo.
Prothpudor ecce vides cuncta in contraria surgunt
Quo boreas niv eius, feruidus austus agit.
Pendula mens hominum fragiliq; obducta liquore
Fallitur, & vitrea nauigat illa rate.
Stulte igitur redeas illuc quo remige primo
Cœpisti dubium sollicitare fretum.
Et quacunq; potes vi clarum suspice cœlum
Qno sine (crede mihi) nauita cunctus ebet.
Namq; suum saltem qui non alru Kaba nouit
Huic breuia & syrtes atq; vorago patet.

Victrix fortunę virtus.

Iodocars.

卷之三

2000

Oct 11

1414

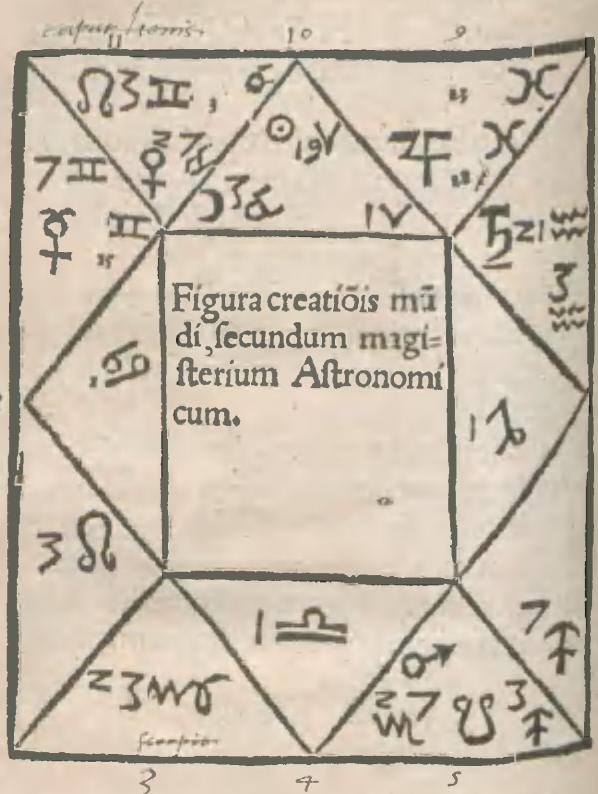
• 100000

AD PETRVM TVRRELLVN
gemellum artium & Astrologie professore
eruditissimum Hadriani Ligeronis nu-
ceriensis carmen extemporaneū.

A Ether eo Petrum genitrix perfusa liquore
Alluit, & puro docta minerua sinu.
Per te eadem menses, quot vixit Nestor ab æuo
Constituit, lingue munera sacra sue.
Hic vigiliq; manu contersit sordida queq;
Ut fulgent veteri que iacuere situ.
Inde Numa melius statuit, meliusq; Quirino,
Tempora, iam proprio cuncta vocanda loco.
Quisquis ades, tanti miramur plena laboris
Pectora, vim tanti sed magis ingenij.
Ergo perdoctum merito Burgundia laudas
Turrellum, qui te cœlica gesta docet.
Fac age Turrelli capias precepta gemelli
Lucida qui facilem prebet ad astra viam.

Iustus fide viuit.

*Nunquam enim i
thomisticis indi
cavit oratione
Zedonius.
Sed illi exterrit
significat oratione z
ra ordinariis.*

*Parrhisijs apud Petrum Gromorsum, in
monte diui Hylarij. Anno millesimo
quingentesimo vigesimo quinto.*